

Т. П. Лавренчук

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: доктор філологічних наук, професор

Н. Г. Іщенко

Стилістичні особливості публіцистичного стилю

Публіцистичний стиль (газетно-публіцистичний, газетний, політичний, газетно-журнальний) – один із функціональних стилів, який обслуговує широку область суспільних відносин: політичних, економічних, культурних, спортивних та ін. Він пов'язаний з суспільно-політичною сферою комунікації, реалізується у газетних і журнальних статтях на політичні і інші

суспiльно значимi теми, в ораторських виступах на зборах, радiо, телебаченнi. Публiцистичний стиль є неоднорiдним i у цiєї неоднорiдностi простежується специфiчна єднiсть i цiлiснiсть. Загальнi риси стилю з рiзною ступеню активностi проявляються у окремих пiдстилях: газетно-публiцистичному, журналістському, ораторському, власне публiцистичному, до якого належать перiодичнi видання у певнiй сферi спiлкування, на радiо тощо.

Тематичний дiапазон публiцистичного стилю практично не обмежений: полiтика, iдеологiя, фiлософiя, економiка, культура, спорт, побут (не випадково публiцистику називають "лiтописом сучасностi"), якi розглядаються, однак, через призму визначених полiтико-iдеологiчних установок. [1; 95]

Однiєю iз важливих особливостей публiцистичного стилю є поєднання у його межах двох функцiй мови: функцiї повiдомлення (iнформативної) i функцiї впливу(впливової або експресивної). Взаємодiя цих функцiй i складає мовну специфiку публiцистичного стилю. Iнформативна функцiя призводить до формування нейтрального шару словника, мовленнєвих стандартiв, лексики, яка необхiдна для словесного оформлення повiдомлення. Багато загально вживаних слiв, виразiв i словосполучень, якi виступають як публiцистично забарвленi, застосовуються i в номiнативному, i в переносному значеннi. У переносному значеннi широко використовуються також термiни iз областi науки. Особливiстю публiцистично забарвлених слiв вважається їх емоцiйно-оцiнний характер, при цьому ця оцiнка не iндивiдуальна, а й соцiальна. З одного боку, у публiцистичному стилi є слова з позитивною оцiнкою, конотацiєю, з iншої, слова з негативною конотацiєю. Своєрiдним експресивним засобом публiцистичного стилю i вживання у ньому варваризмiв i екзотизмiв. Функцiя впливу обумовлює наявнiсть i формування оцiнної лексики – перш за все концептуальної, тобто iдеологiчної, суспiльно-полiтичної. Це найбільш важливий розряд публiцистичного стилю, ключовi слова якого характеризують соцiально-полiтичну спрямованiсть газетно-публiцистичного тексту. [2; 53]

Функцiя впливу формує також великий розряд оцiнної лексики, використання якої зумовлюється їх соцiально-оцiнними якостями i можливостями з точки зору ефективного впливу на аудиторiю.

Соціальна оціненість – одна з головних особливостей мови газети (публіцистики), яка потребує не лише номінації явищ, фактів, подій, але й їх соціальної оцінки, інтерпретації.

Специфіка мови публіцистики визначається також характером публіцистичного суб'єкта-автора. Звідси документальність, емоційність, суб'єктивність мови публіцистики. [3; 44]

Публіцистичний стиль зазвичай реалізується в таких інформаційних жанрах як: хроніка, інтерв'ю, репортаж; аналітичних жанрах: стаття, резюме; художньо-публіцистичних жанрах: нарис, памфлет, есе, рецензія. Природна форма побутування публіцистичного стилю – писемна і усна.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Васильева А. Н. Газетно-публицистический стиль речи / А. Н. Васильева. – М., 1982. – 116 с.
2. Рогова К. А. Синтаксические особенности публицистической речи / К. А. Рогова. – Л., 1975. – 71 с.
3. Солганик Г. Я. Лексика газеты. Функциональный аспект / Г. Я. Солганик. – М., 1981. – 64 с.